

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ"ו ניסן תשפ"ג | דף היומי בבלי: סוטה יט .
דף היומי בהלכה: מסימן קכ"ח סעיף י"א עד סעיף י"ד.
מוסר: שמירת הלשון - 'לא תעמוד' עד 'הוכח תוכיח'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. הפרישות פ"ג "והכת השניה" סוף פרק ד

**כשאתה רואה ילד בן שבע עשרה לומד דף
גמרא עם סבו, יהודי בן שבעים עטור זקן שיבה.
והילד קם כשעיניו בוערות, ואצבעו מושטת
מזל פני סבו, והוא מפוצץ לרסיסים את הסברא
של סבו. וסבו קם מולו ולוחם חזרה...**

הרב אורי זוהר זצ"ל על כתר התורה

התחשבות אם נושא הסברא הנגדית הוא אביך, או מורך, או ר' יהודה הנשיא... מה אני אומר "מתירה" - מחייבת אותך להילחם על אמיתך, כי אתה הוא המקיים אותה. ואם הצדק איתך אין לך רשות לא להיאבק עליו.

זאת בדיוק תכלית הלימוד. לחשוף את האמת. נגד זה אין בכלל שאלה שבגללה אני אימנע מן האמת. ואמנם, כתר המלוכה, ניתן לדוד ולזרעו. כתר הכהונה, ניתן לאהרון ולזרעו. אבל כתר תורה, מונח מופקר לכל. וכל מי שרוצה יבוא ויטול את הכתר. ואם תגיד שכתרי מלכות וכהונה גדולים מכתב התורה, מוכיחה התורה את ההיפך. בהיות התורה התוכנית לבניין העולם והמפה להנהגה בו, לכן רק מכוחה המלכים מולכים והכהנים מכהנים.

הלכה - ממזר תלמיד חכם, וכהן גדול עם הארץ, ממזר תלמיד חכם קודם. והשגת כתר התורה היא שווה לכל נפש. לא רק מבחינת הגישה, אלא גם מבחינת ההישג. הוא לא תלוי בכישרון, אלא אך ורק ביגיעה שאתה משקיע, וביושר ליבך. זה הכל.

בעשרות מקומות התורה מוכיחה, גם מבחינת הדין וגם לפי דוגמאות לנעשה, שאך ורק היגיעה והעמל בלימוד - על מנת לעשות - הם המבטיחים את מעלת התורה. בעל הכישרון האדיר, שלומד בדרך הישגית, מובטח לו שייכשל. בעל המחשבה האיטית, שלומד כדי להגיע אל האמת, כדי לקיימה, מובטח לו שיגיע אל מעלת התורה הגבוהה ביותר.

המושג "תורת חיים", מפסיק להיות מושג ערכי גרידא, זה מגדיר מציאות. התורה עוסקת בחיים עצמם. זה כל עניינה. איך חיך הממשיים יהיו למעשה. איך תדבר אל רעייתך. איך תתייחס אל ילדיך למעשה, בפועל. אל אביך ואמך, לשכניך, לבני עמך ושאינם בני עמך, איך תסחר, ומהי התחייבותך לשוכר אותך לעבודה. מהי חובתו כלפיך. הכל למעשה. מהבי חובתך לגבי מוצא שפתיך: כשאתה מוסר עובדות, כשאתה מדבר על זולתך, או אליו.

אתה פתאום קולט שהבורא רוצה את ההשתנות המעשית שלך בעולם הזה. את הבדיקה שלך את עצמך, את נטיותיך, הרגליך, אופייך, את קיום המעשה ההכרחי, מכיוון שיש לזה חלות מעשית. זה פועל עכשיו.

כשאתה רואה ילד בן שבע עשרה לומד דף גמרא עם סבו, יהודי בן שבעים עטור זקן שיבה. והילד קם כשעיניו בוערות, ואצבעו מושטת מול פני סבו, והוא מפוצץ לרסיסים את הסברא של סבו. וסבו קם מולו ולוחם חזרה, כשעיניו בוערות לא פחות, וקולו רועם. ולא אכפת לו בכלל שמולו עומד נער צעיר. הוא עוסק עכשיו אך ורק בשכל שעומד מולו, עם קושיה שקשה לו לפצחה... כשאתה רואה את שדה הקרב הזה, את מלחמתה של תורה, המצווה על כבוד אביך ואמך ורבך, שמוראם יהיה עליך כמורא שמים. תורה המתירה, יחד עם זה, להילחם על האמת, ללא שום

ישראל בפועל (בני בתירה מסרו מרצונם את כיסא הנשיאות להלל משנוכחו במעלת תורתו). זה לא נותן לך כסף ולא זהב, ואינך יכול להוריש את ההנהגה לבניך. ואם אתה ר' עקיבא אז לא אכפת שעד עכשיו היית עם הארץ, ואם אתה ר' מאיר גם לא אכפת שנירון קיסר רומי הוא מאבותיך.

מעמדך נקבע כאמור אך ורק לפי עמלך בתורה, ויושרך - בקיומה, וזה הכל. העיקר הוא ייחוס עצמי, זאת אומרת, מה שאתה עושה עם עצמך - הוא הקובע.

"עם הארץ" זה לא עובדה ביולוגית, של גנים תורשתיים, זה החלטה של בחירה. יש איסור להיות עם הארץ. ואין טענה "אני כזה" או "אלה כשרונותי". כי העמל שווה לכל.

(מתוך הספר 'לא נתנו צ'אנס')

דבר זה מוכח בתורה מניה וביה, ובהיסטוריה היהודית על מנהיגיה האדירים שוב ושוב, שביניהם עניים מרודים, בעלי מלאכה שפלים שבשפלים, סנדלרים, פחמים, בעלי חנויות מכולת... ואמנם כל כוחה של מנהיגות עם ישראל בכל הדורות, בכל המקומות, בכל התנאים, צמח אך ורק מן התורה.

אין לך דמוקרטיה גדולה מזו. העני והחסר כל, ללא שום ייחוס משפחתי, יהיה מנהיג עם ישראל בכח תורתו (אפילו בני עם אחר, כמו שמעיה ואבטליון שהיו גרים, עוררו את קנאת הכהן הגדול במעלת תורתם), וזה דבר שאי אפשר להסתיר או למנוע. בית המדרש פתוח לכל. הקושיה שלך נשמעת על ידי הכל. וכן התירוץ. ואם קושייתך עומדת והתירוץ נכשל, תרץ אתה, ואם תירצת - הלכה כמותך. ואם הלכה כמותך - אתה המנהיג עם

תזכורת לנבחני דרשו

מבחני דרשו יתקיימו ביום שישי ל' ניסן, וביום שלישי ד' אייר

מבחן דף היומי קנין תורה מס' 40:

הדף היומי: מסכת נזיר נו. - סוטה כ:

קנין משניות: משניות אבות ה', ג' - כ"א

מבחני הדף היומי בהלכה מס' 14:

משנה ברורה: סימן קי"ט עד סימן קכ"ח סעיף כ"ד

מוסר: שמירת הלשון - חלק ב' פרק י"א - "ויבוא יוסף" עד פרק י"ט - "ועתה נבאר"

מבחן קנין חכמה מס' 40:

ספר חובת הלבבות: שער חשבון הנפש פרק ג' - "ואלה אחי שלושים פנים"

עד שער הפרישות פרק ג' "והכת השניה"

מבחן מסכם 2 דף היומי בהלכה:

משנה ברורה: סימן מ' עד סימן ק"ו סעיף ב'

מבחן קנין ירושלמי מס' 6:

מסכת פאה לז. - סד:

מבחן קנין הלכה מס' 1:

שלב א' - הלכות שבת: סימנים רנ"ג - רנ"ט, שי"ח, ש"א, ש"ב, ש"ו, ש"ז

שלב ב' - הלכות מקואות וטבילת כלים: ביו"ד סי' ר"א, ר"ב, וק"כ.

חזרה על הלכות שבת: רנ"ט, שי"ח, ש"א, ש"ב, ש"ו וש"ז.

(יום רביעי כ"ח בניסן בין השעות 18:30-14:30)

מבחן קנין ש"ס מס' 6:

מסכת ברכות ב. - נזיר נה: (1170 דף)

(יום חמישי כ"ט בניסן תשפ"ג 18:30-14:30)

השוקולד שאכלנו ברגעי העצבנות ישאיר אותנו נרגזים פי כמה על חוסר השליטה שלנו, על הדיאטה שהלכה לאיבוד ועל הסיבה המקורית לעצבנות, שהשוקולד לא פתר בכלל

הרב ד"ר עוז מרטיץ על אושר במילוי נוגט

דרך טובה לזהות אותנו, היא לשאול 'למה'. למה אכל החייל האמריקני שוקולד? כדי למלא פקודה. כדי לקבל אנרגיות. כדי לנצח ולחזור הביתה בשלום. השוקולד שלו לא היה הדבר המהנה בעולם, אבל היתה לו משמעות ומטרה. ולאכול מתוך ידיעה שאני עושה את המעשה הנכון - גורם לנו להרגיש נפלא עם עצמנו.

לעומתו, נסו רגע להתרכז בהרגשה שלכם כאשר אתם טועמים שוקולד. נסו לחשוב על רגע שבו אתם משועממים או עצבניים, ולכן קמים אל הארון, שולפים ממנו חפיסה מתוקה ושוברים ממנה שורה. טעים? או שטעם הלוואי הקצת מריר מקלקל את הטעם?

ועכשיו תחשבו על אותו שוקולד ממש, כשאתם צורכים אותו בתור מנת מרץ קטנה כדי שיהיה לכם כוח להמשיך להתרכז בלימוד, או כהפוגה ממלאת כוחות להמשיך אחר צהריים עם הילדים. טעים? מממ.

זה, בתמצות מדויק, ההבדל בין הנאה נטולת חזון, שזמינה לנו כאן ועכשיו ומיד נמוגה - לבין אושר, שהוא תוצר של חזון ארוך-טווח.

ועכשיו לאבחנו מעניינת: למרות הניגודים ביניהם, לאושר ולהנאה יש גם תכונה משותפת - אף אחד מהם אינו מבטיח לנו את השני.

הנאה לא מבטיחה אושר. אחרי שהיא תלך, בדרך כלל נרגיש מרוקנים, לא מאושרים. השוקולד של רגעי העצבנות ישאיר אותנו נרגזים פי כמה על חוסר השליטה שלנו, על הדיאטה שהלכה לאיבוד ועל הסיבה המקורית לעצבנות, שהשוקולד לא פתר בכלל.

גם אושר, מצדו, לא מבטיח הנאה. ממש לא. יש לו להציע דרך ארוכה, עבודה מפרכת ומהמורות. אנחנו לא ניהנה בדרך אל האושר. נצטרך לוותר על הרבה קוביות שוקולד כדי להשיג את הרגע המאושר שבו נגלה שהגענו למשקל היעד שלנו. וכמובן שמשקל היעד והשוקולד הם רק משל לדברים אמיתיים יותר.

השאלה הנשאלת היא, האם אנחנו מוכנים לקבל את תנאי האושר הללו? האם אנחנו מוכנים לסבול, כדי לטעום אושר בסופה של דרך מייגעת? או מעדיפים את החיים הקלים, המהנים והזמניים?

אפשר לומר בזהירות, שרבים מבני הדור הזה הוטעו לחשוב

בואו נדבר על שוקולד. לאכול שוקולד - זו הנאה או לא? תלוי את מי אתם שואלים.

אם תשאלו, למשל, חייל אמריקני משנת 1937, הוא יעווה את פניו בסלידה. שוקולד? שוקולד הוא מוצר עבה, קשה ולא טעים בכלל.

הוא צורך שוקולד, כן. יש לו ברירה? צבא ארצות הברית של השנים ההן ראה בשוקולד מנת קרב רבת אנרגיה. חיילים, כידוע, זקוקים לאנרגיה רבה כדי להילחם, והשוקולד נתפס כחטיף אידיאלי בשדה הקרב.

ובכן, הלך קולונל פול לוגאן לפגוש את הנשיא והכימאי של חברת 'הרשי', יצרנית השוקולד הגדולה ביותר בצפון אמריקה, וביקש: הכינו לי שוקולד שיתאים לתנאי השטח של שדה קרב. שיהיה קל, עמיד בחום ובעל ערך אנרגטי גבוה.

"אבל", הוסיף הקולונל דרישה רביעית, "אני רוצה שטעמו של השוקולד יהיה רק מעט טוב יותר מטעמם של תפוחי אדמה מבושלים. אל תכינו לי ממתק משובת. אני לא מעוניין שהחיילים יאכלו אותו להנאתם, ויגמרו אותו לפני הזמן שבו הם יזדקקו לו באמת".

וכך, בין 1937 ל-1945, צרכו חיילי צבא ארצות הברית מיליוני טבלאות של שוקולד לא טעים בעליל, אבל חיוני לתפקודם הער בשדות הקרב.

ובכן, האם לאכול שוקולד זו הנאה?

חייל אמריקני של אז יאמר שלא. אנחנו, צרכני מותגי שוקולד משובחים, נאמר כנראה שכן.

עכשיו שאלה אחרת: מי מאתנו מאושר יותר כשהוא אוכל שוקולד - הוא או אנחנו?

"מה ההבדל?" אולי אתם תוהים, ובצדק. כי הנאה ואושר מתערבבים אצלנו לעתים קרובות.

בואו נגדיר את המונחים:

הנאה היא תמיד זמנית. היא מקסימה, מענגת - אבל חסרת סבלנות כרונית. רגע כאן, וכבר נעלמה.

אושר, לעומת זאת, הוא נאמן הרבה יותר. לא תמיד הוא נוצץ כמו ההנאה, אבל הוא נשאר אתנו לאורך זמן.

את ההנאה קל לזהות. את האושר - פחות. לפעמים הוא מגיע יד ביד עם אתגרים סבוכים, מה שעלול בהחלט לבלבל.

בחווייה זו יש לאדם בהירות לגבי מקומו בעולם כאדם ערכי. האושר מבטא חיבור למשמעות החיים.

הנאה - תוצאה של חווייה נעימה.

משהו לקחת לדרך:

כשאתם שואלים 'איפה נמצא האושר', סמנו לכם קודם כל איפה הוא כנראה לא נמצא: הוא לא קיים במקום שבו נמצאת ההנאה.

אחרי שאתם מסכימים לא ליהנות, תיפתח בפניכם הדרך לחפש ולמצוא, בעזרת השם, את האושר

משפט כוח

מטרה היא תנאי לאושר. התקדמות אל המטרה היא האושר בעצמו.

(פרק מתוך הספר 'רגעים של כוח'. ד"ר עוז מרטין פסיכותרפיסט בעל שם שספריו יצאו בהמדרות רבות. לרכישת הספר ולקבלתו במשלוח לבית ניתן להתקשר: 058-7676321)

שהנאה היא אושר. סגנון החיים שלנו מנסה לקצר תהליכים, ומשכנע אותנו להעדיף תוצאות מהירות. זה מהנה יותר, ללא ספק.

אבל כמה אנחנו סובלים מההנאה הזו!

רוב הבעיות האנושיות של דכדוך, נחיתות, חוסר התמדה, יחסים מעורערים ויתר מכאובי העת הזו - הן תוצאות של חוסר אמון בכך שהאושר מחכה דווקא בדרכים הארוכות.

אם חפצי אושר אתם, עליכם להאמין שהוא לא יוכל להיות מיוצג על ידי הנאה. הפנימו: אושר הוא תוצר של תהליכים מכווני מטרה; גם אם התהליכים הללו מתישים, קשים ולא מסבירי פנים בכלל.

הגדירו את המטרה שאותה אתם רוצים להשיג. היו מכוונים אליה בכל פעולותיכם, גם אם הן דורשות מאמצים גדולים. עם הזמן תגלו, בעזרת השם, שזכיתם: אתם מאושרים.

מילון מונחים:

אושר - מצב רגשי-שכלי, הקשור לחוויית החיים עצמה.

ביום שבת קודש, קרא ר' ירחמיאל לרעהו שלמה וורצברגר מן הישיבה, ויחדיו צעדו לאזור ב' באשדוד כדי לקיים את הברית שהייתה בבחינת 'מת מצוה'

על 'ברית' מיוחדת שארגן הרב ירחמיאל קראם זצ"ל ועל המפגש אחר 40 שנה עם הרך הנימול

בכללותה.

ילדי משפחת לוי סודרו על ידי ר' ירחמיאל במוסדות תורניים שונים, כאשר אף את העול הכספי בתשלום למוסדות החינוך, הוא נטל על עצמו כדבר מובן מאליו. וכך איכשהו שרדה משפחת לוי, וצפה לה בקושי רב על פני המים הגועשים מבית ומחוץ.

ברית של 'מת מצוה'

בנוסף למצבה הרעוע של המשפחה, עמדה האם ללדת את ילדה העשירי למזל טוב. מזל טוב אמרנו, אולם לרש אין כל. לא ביגוד, לא מיטה, לא פרנסה, ואף לא עזרה. רק סבל וחורפה היו מנת חלקה, ועניות ודלות מאכלם.

הגיע יום פקודה, והאם ילדה את בנה העשירי למזל טוב ביום שבת קודש. היו אלו אולי רגעי הנחת הבודדים של האם, בעת ששהתה בבית החולים הרחק מביתה ומבעלה, כאשר היה זה האופן היחיד בו יכלה לנוח קמעה, ולאגור כוחות לקראת הימים הבאים עליה ועל משפחתה.

ר' ירחמיאל דאג לכל מה שצריך, וגם למוהל שיבוא לבית התינוק ביום שבת קודש שלאחריו, בכדי למול את הרך הנולד. על ברית רגילה עם סעודה מכובדת לא היה על מה לדבר. כי מלבד

לא קלים היו חיייה של משפחת לוי המתגוררת באזור ב' באשדוד. ו'לא קלים' זוהי הגדרה עדינה ביחס לחייהם. המשפחה מנתה תשעה ילדים כן ירבו, אך העניות אכלה בהם. בקלות די רבה הם עיטרו את החלק התחתון שבגרף מבחני ההכנסה הכספית, מהסיבה הפשוטה כי לא הייתה להם כל הכנסה.

אולם מנת צרותיה של המשפחה לא הסתיימה בכך.

אבי המשפחה, מר לוי, לקה בנפשו, וסבל ממחלה נפשית קשה, ומכאן רק הלכו והתגברו להן שאר הצרות והבעיות, כמו לא די בצרה הזאת לכשעצמה, שגרמה באופן טבעי להחרפת שאר הבעיות.

עוד בטרם נוסדו בכלל ישראל ארגוני חסד המסייעים בכל דרך למשפחות במצוקה, היה ר' ירחמיאל מסייע למשפחות מצוקה רבות בעיר אשדוד. למשפחה אחת היה מעניק סיוע כספי, לאחרת היה נותן ביגוד, וכן הלאה. וכמובן שגם משפחת לוי עמה פתחנו, הייתה בין 'לקוחותיו'.

לא פעם בעת שהגיע ר' ירחמיאל אל בית המשפחה, הוא גורש על ידי האב החולה, והאם המסכנה נאלצה לצאת לעברו מן הבית, בכדי לקבל סיוע בשביל אחד הילדים, או עבור המשפחה

לעיר אשקלון. בעודי יושב באוטובוס בדרכי חזרה, עלה אל אוטובוס אברך עטור זקן ופאות, ומראהו כשל צורבא מרבנן. הלה עבר בין המושבים, נעצר על ידי, ואז שאל בחשש:

'הרב וורצברגר?'

'כן, ענית.'

'אני גבריאל לוי, האם הרב זוכר אותי?'

'וואו, בטח שאני זוכר', ענית, 'מה שלום אמך, כיצד היא מרגישה?'

'ברוך ה', השיב גבריאל, 'היא כבר מאד מבוגרת, אך בחסדי שמים היא מרגישה טוב.'

'והיכן אתה גר?' הוספתי להתעניין.

'אני מתגורר בצפון סיפר, 'וברוך ה' יש לי שבעה ילדים, ששניים מהם כבר השאתי. לפרנסתי, אני משמש כמלמד בצפון, ובחסדי שמיים הכל מתנהל על מי מנוחות.'

'לא היה גבול לאושרי', מסיים הרב וורצברגר את סיפורו, 'לפתע פתאום זה התינוק העשירי של משפחת לוי, עומד כאן לפני, ומתגלה כבר אוריין, מלמד דרדקי, ועושה רושם של יקר שביקרים. הן זהו אותו ילד שהשתתפנו בבריתו לפני למעלה מארבעים שנה, ומסתבר שאת סיפור הברית - אף הוא אינו יודע'. הדא הוא דאמרו חכמינו ז"ל: 'הזהרו בבני עניים שמהן תצא תורה'.

אליהו מלאך הברית עמד על ימינו של המוהל לסומכו, והוא אשר בירך את הרך הנימול: 'זה הקטן גדול יהיה' בתורה ובמצוות.

(מתוך הספר 'ירחמיאל' קווים לדמותו של גדול מזכי הרבים. השמות של המשפחה בכתבה זו בדויים)

העוני והמחסור, האב לא נתן שיעשו דבר בביתו שלא על פי דעתו, ודעתו, כאמור, לא הייתה עמו...

האם נדברה עם ר' ירחמיאל שיבוא לביתם יחד עם המוהל ביום שבת קודש בשעה היעודה, ושניהם קיוו שמן השמים ירחמו שהברית תוכל לצאת מן הכח אל הפועל, ללא מפריעים ומקטרגים.

ביום שבת קודש, קרא ר' ירחמיאל לרעהו שלמה וורצברגר מן הישיבה, ויחדיו צעדו לאזור ב' כדי לקיים את הברית שהייתה בבחינת 'מת מצוה'. על יד הבניין המתין להם כבר המוהל, וכך עלו ובאו שלושת המשתתפים כדי לערוך את הברית.

אם התינוק פתחה את הדלת, באמרה כי ביום שישי האב עבר טיפול קשה, ומאז הוא ישן במיטתו, כאשר מצב זה יכול להמשך עוד שעות ארוכות. מעמד הברית החל, וכך, ללא אומר ודברים רבים מידי, הוכנס בן משפחת לוי בבריתו של אברהם אבינו בנוכחות ארבעה אנשים בלבד: ר' ירחמיאל ששימש כסנדק, ר' שלמה וורצברגר ששימש כ'קוטר', המוהל, והאם.

'ויקרא שמו בישראל', קרא המוהל.

גבריאל - אמרה האם.

גבריאל בן... לרפואה שלמה... המשך המוהל, 'ישמח האב ביוצאי חלציו ותגל אמו בפרי בטנה'... 'זה הקטן גדול יהיה'.

זה הקטן גדול נהיה

על המשכו המדהים של המעשה מספר הרב שלמה וורצברגר שליט"א:

'חלפו מאז הסיפור ארבעים שנה, ולימים, הוצרכתי להגיע

"הוא ניסה לדחוף לנו כסף לידיים, אבל סירבנו בתוקף כי חשוב היה לנו שהם יבינו שמה שמעניין אותנו זה שהם יעשו בריתות, ושנאנחנו לא מעוניינים להרוויח וההיפך, אנחנו מוכנים לשלם הרבה כסף כדי לזכות אותם במצווה החשובה הזאת

הרה"ח ר' יוחנן בריאל, על ברית מיוחדת עם סעודת מלכים שהמוהל וחבריו לא יכלו לאכול בה

התינוק נולד להורים שמאוד רצו להכניס אותו בבריתו של אברהם אבינו בגיל שמונה ימים, אבל הוא היה צהוב והיו חייבים להמתין. "זה יצא בעשרת ימי תשובה, יומיים או שלושה ימים לפני יום כיפור קיבלנו טלפון, מבקשים מוהל בעיר שנמצאת על הגבול של מולדובה, במרחק של כ-600 קילומטרים מהמרכז שלנו בקייב. "אנחנו היינו רגילים לבקשות מהסוג הזה ולא התרגשנו מהמרחק הרב, אבל היתה לנו בעיה. איך נשיג עכשיו מוהל שיכול לבוא ולעשות את הברית הזאת, ממש לפני יום כיפור.

"אם הם היו מבקשים יום או יומיים קודם לכן, היינו מוצאים להם מוהל בקלות כי חסידי ברסלב רבים באו לראש השנה

מצוות ברית מילה היא כידוע אחת המצוות היקרות ביותר לכל יהודי באשר הוא, מאחר שקיבלו אותה אבותינו עליהם בשמחה, והיא עומדת לעולמי עד, כך שגם אנשים רחוקים מאוד משמירת תורה ומצוות, מקפידים למול את בניהם לאורך הדורות, לעיתים במסירות נפש של ממש.

במהלך השיחות שקיימנו עם איש השמחה וקירוב הרחוקים גבאי הצדקה הרה"ח ר' יוחנן בריאל, שמענו ממנו לא פעם סיפורים שסיפר תוך כדי דבריו, על בריתות שהשתתף בהן באוקראינה, הפעם הוא מספר לנו על ברית מיוחדת.

"במיוחד זכורה לי ברית שנערכה דווקא לתינוק כבן חודש.

"אנחנו כמובן לא יכולנו לאכול את האכול שהכינו שם לסעודת הברית, בגלל שהכשרות שלו היתה מוטלת בספק, ואפילו לא היה לנו ספק של ממש לגבי זה..."

"הם הכינו מגשי פירות עם המון סוגי פירות, דברים שלא רואים ביום יום, כך שלא נשארו רעבים."

"הברית עברה בשלום ב"ה, התינוק נכנס בבריתו של אברהם אבינו כדת וכדין, והשמחה היתה גדולה. לאחר מכן שלף הסבא את הארנק שלו ושאל כמה הוא צריך לשלם לנו."

"השבנו לו שאנחנו לא לוקחים כסף, אנחנו עושים מצוות, לא ביזנס. יש כבר מי שמימן את כרטיס הטיסה של המוהל, ויותר מזה אנחנו לא צריכים."

"הוא ניסה ממש לדחוף לנו כסף לידיים, אני סירבנו בתוקף כי חשוב היה לנו שהיהודים יראו ויבינו שמה שמעניין אותנו זה שהם יעשו בריתות, ושנאנחנו לא מעוניינים להרוויח על זה כסף, להיפך, אנחנו מוכנים לשלם הרבה כסף כדי לזכות אותם במצווה החשובה הזאת."

"כשראה שאנחנו לא מוכנים בשום אופן לקבל תשלום, הוא יצא אל נהג רכב ההסעות שהביא אותנו ושאל אותו אם כבר שילמנו לו. הנהג השיב בשלילה, את הכסף הוא יקבל בסוף."

הסבא הוציא סכום כסף נאה מכיסו והעניק לנהג הגוי: "אל תיקח מהם אפילו לא גריונה אחד!", הוא הורה לו, "קח אותם לאיפה שהם רוצים, כולל קברי צדיקים על הדרך אם הם יבקשו ממך, ותן להם את כל הזמן שהם רוצים כדי להתעכב שם ולהתפלל שם."

"הנהג היה מאוד מרוצה מהסכום שקיבל, אבל לנו לא היה זמן להתעכב בשום מקום, כי המוהל היה חייב לחזור לקייב ולהמריא ממנה לברלין."

"כשיצאנו משם אני הרמתי עיניים לשמים ואמרתי, ריבונו של עולם, הבט לברית ואל תפן ליצר! מחרתיים יהיה יום הכיפורים, עם ישראל יעמוד לפניך לחיתום הדין, תראה את היהודי הזה, הוא עבר את כל הרדיפות נגד היהדות, והוא עדיין מעריך את מצוות ברית מילה. היא עדיין טבועה בעצמות שלו, הבט לברית, הבט לברית, ואל תפן ליצר..."

(מתוך כתבה נרחבת שתפרסם בגליון 'לקראת שבת' שיופץ בעז"ה ביום ה')

לאומן, וחלקם נשארו כמה ימים אחרי, ביניהם היו גם מוהלים. אבל כשהם התקשרו זה היה אחרי שכולם כבר חזרו לארץ, והיינו צריכים להביא מוהל במיוחד מהארץ."

"המוהל אכן מאוד הזדרז לצאת, היתה לו עוד ברית שהוא היה צריך לעשות יום למחרת בברלין, ולאחר מכן הוא היה צריך להספיק לחזור לארץ ליום כיפור."

"הוא נחת בקייב, חבר אלינו ואנחנו לקחנו אותו עם נהג מקומי, ונסענו כל הדרך לגבול של מולדובה, לא רחוק מאודסה, באזור מרוחק מאוד."

"כשהגענו התברר לנו ששם מתגוררים ההורים של היולדת, והיא נשארה בביתם עם התינוק הרך. היולדת עצמה התגוררה עם בעלה, אבי התינוק בגאורגיה, באזור מוסלמי. היא באה כדי לשהות אצל ההורים שלה לאחר הלידה, ובעלה מאוד רצה להיות בברית של התינוק אבל היו צריכים לחכות חודש עד שהוא הבריא, כך שהאבא כבר היה חייב לחזור לעבודה שלו בגאורגיה. "אבי היולדת, הסבא של התינוק, היה מאוד נרגש. התברר לנו שדווקא היו להם לא מעט מושגים ביהדות, והם שמרו על מסורת ברמה גבוהה מאוד ביחס ליהודים אחרים באזורים המרוחקים הללו, אחרי עשרות שנות המשטר הקומוניסטי."

"הסבא הכין סעודה ענקית, הוא הזמין חברים לחגיגה, ועשה מזה אירוע מאוד מאוד גדול ומכובד בהשקעה כספית גבוהה. מסתבר שהוא אדם עשיר, והוא חגג את הברית בהתאם."

"הוא קיבל את פני ושוחח איתי באידיש שוטפת, כשהוא אומר שבברית נותנים את הסנדקאות או לאבי הבן או לסבא שלו, ומאחר והאבא לא נמצא כאן, המסקנה המתבקשת היא שהוא, הסבא, יהיה הסנדק."

"אני הייתי בסערת רגשות, נפעמתי מזה שיהודי ששרד את כל תקופת המשטר הקומוניסטי המרושע, הוא צלח את כל התקופה הנוראה הזאת שבה עמלו שליחיו של סטאלין ימ"ש לעקור כל סממן דתי מהלב של האנשים שם, ובכל זאת, הוא זכר מה זה ברית, הוא זכר מה המנהגים שהיו מקובלים שם לגבי הסנדקאות, וידע להעריך את המצווה הזאת ולערוך לכבודה סעודה בהשקעה שמעולם לא ראיתי בבריתות באוקראינה, לא לפני כן ולא לאחר מכן."

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

אבא זצ"ל לא סיפר לנו למה הוא עצמו היה ער בשעה ארבע לפנות בוקר, ואנחנו לא שאלנו... בכל מקרה סיפר אבא שלמחרת היום הוא ניגש לחברו ושאל אותו: "משה, הבנת משהו ממה שקראת אתמול בלילה בגמרא?"

הגאון הגדול רבי שלמה קנייבסקי שליט"א, ראש ישיבת 'קרית מלך', על סוד ההצלחה
המופלאה של אביו מרן שר התורה זצ"ל להעפיל לכאלו דרגות ייחודיות

"בשעה ארבע לפנות בוקר לערך הוא הגיע לפנימייה, עייף ומותש, בלי טיפת כח. הוא רצה ללכת לישון אבל היתה לו קביעות ללמוד 'דף היומי', ובאותו יום הוא עדיין לא למד את הדף של היום.

"התיישב רבי משה בחדר המשותף עם אבי מורי זצ"ל, החזיק גמרא ביד וניסה ללמוד דף. הוא קרא שורה והתנמנם, אחרי כמה דקות התעורר, קרא עוד שורה ושוב נשטמ ראשו, וכך הוא התקדם לאט לאט עוד שורה ועוד שורה, עד שאחרי שעה הוא סיים לקרוא את כל הדף, סגר את הגמרא וקרא על המיטה בעייפות נוראה.

"אבא לא סיפר לנו למה הוא עצמו היה ער בשעה ארבע לפנות בוקר, ואנחנו לא שאלנו... בכל מקרה סיפר אבא שלמחרת היום הוא ניגש לחברו ושאל אותו: "משה, הבנת משהו ממה שקראת אתמול בלילה בגמרא?"

"רבי משה השיב בשלילה: "אפילו מילה אחת לא הבנת. כלום!!!"

"שאל אותו אבא: "אז מה העניין? למה אימצת את עצמך כך לקרוא דף שאתה בכלל לא מבין ולא מסוגל להבין. לא היה עדיף שתלך לישון ובבוקר תקום ותלמד את הדף בצורה נורמלית?"

"ענה לו רבי משה תשובה חדה וברורה: "אני ידעתי שמהדף הזה שאלמד בלילה עם עיניים עצומות, לא תהיה לי שום תועלת. אני לא אבין כלום. אבל מה-100 דפים שאלמד אחריו בזכות השעה הזאת, תהיה לי תועלת גדולה. אם אני אשבור את הקביעות, מי יודע אם אצליח לחזור אליה, אבל כשהצלחתי לשמור על הקביעות, היא לא נשברה, אני יודע שבעזרת ה' אלמד עוד ימים רבים 'דף היומי', ובפעמים הבאות אני כן אבין את מה שאני קורא."

(חלק משיחה, שתתפרסם בעז"ה בגליון 'לקראת שבת' ביום ה')

אבא זצ"ל היה אדם עקבי, הוא לא היה משנה תוכניות גם אם לפעמים היה קשה מאוד לעמוד בתוכנית המקורית שהוא קבע לעצמו.

"וכאן אני רוצה לספר סיפור נפלא שאבא זצ"ל היה מספר אותו מעת לעת. הסיפור הזה די התפרסם, אני עצמי מספר אותו בהזדמנויות רבות, כי זה באמת סיפור שגם נותן לנו הצצה למה שתפס כל כך חזק את אבא זצ"ל, וגם מלמד אותנו איך מצליחים בתורה.

"אבי מורי למד בישיבת לומז'ה בפתח תקוה, והיה ישן שם בפנימייה. היה לו חבר שישן אתו בפנימייה, הגאון הגדול רבי משה סולובייצ'יק, שלימים היה גדול הדור של שווייץ. רבי משה היה מבוגר מאבא בחמש שנים, אבל הם היו חברים טובים.

"כשהגיע העונה של רישום הילדים לבתי הספר, היו יוצאים תלמידי הישיבות למושבים ולערי השדה, כדי לשכנע יהודים לשלוח את ילדיהם לחינוך התורני. הזמנים היו זמנים טרופים, ניתן היה פשוט להציל נשמות, כל מי שהלב שלו בער באהבת תורה ויראת שמים, היה יוצא ועושה נפשות, פשוט הצילו נשמות דורי דורות של יהודים יראים ושלמים כמו בזכות הפעילות הזאת. "אבא היה אז בחור צעיר ולא לקח חלק בפעילות, ואילו רבי משה סולובייצ'יק שהיה כבר מבוגר יותר, כן נשלח לפעילות. הם היו צועדים ברגל במשך שעות, לא היה להם כסף לממן הסעות, הלכו והלכו עד שהגיעו למושב, והיו עוברים מבית לבית, נוקשים על הדלת, אולי יש לכם ילדים לרשום לבית ספר??? זאת כמובן היתה עבודה מפרכת מאוד, אבל הפירות שלה היו שווים כל מאמץ.

"רבי משה סולובייצ'יק יצא ביום מן הימים לפעילות, והרחיק נדוד, הוא סיים את הפעילות שלו בשעת לילה, והיה צריך לחזור בהליכה רגלית במשך שעות.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

סוטה דף י"ט

כיצד הגיב רבה של לודז' לבקשת משפחת העשיר לקבורו בארון?

משקין אותה בעל כרחיה

בניו בצואת אביו, יען כי הבין כוונת אביו בזה, כי טבע האב להיות דבוק בבניו, וכל זמן שיש במציאות להיות אצלם נוח לו להיות רק אצלם עד אשר יורידו אותו לקברו, ואז, בעל כרחו יפרד מהם. ואילו אתה שחפצך להוציא את הגביר בסוסים ולא ע"י בני אדם מחברת נושאי המטה, מאליו מובן כי דעתך מקושרת בדעת הסוסים, ולכן אינני מסכים לדעת סוסים ויקבר ר' ישראל פוזננסקי ככל ישראל. וכאשר המשיך עוד להפציר בו גרש אותו מביתו בחרפה ובזו, והגביר נקבר כמנהג ישראל בלי ארון ובלי סוסים. וכל השומע מעשה זה הלא ישתומם להנהגה נפלאה כזו שלא לשאת פני עשיר גדול גם כפוזננסקי.

(רבי אליהו חיים מייזל)

בעת שנפטר הגביר המפורסם פוזננסקי מהעיר לודז' בא אל רבה של העיר הרה"ג רבי אליהו חיים מייזל זצ"ל אחד ממשפחת הגביר וביקש מהרב רשיון לקבור את הגביר בארון שלם ולהוליכהו לבית הקברות בסוסים, כמו השרים, וטעמו ונמוקו היה כי כל גדולי לודז' גם מן העמים יבואו ללוותו ועל כן לא נאה להוציאו בתכריכים ולשאת אותו במיטה פשוטה ככל מתי ישראל. וענה לו הרב: מצאנו אצל יעקב אבינו ע"ה שנשאוהו ממצרים כמו שנאמר "ונשאתני ממצרים וגר", והלא יוסף היה השליט במצרים וכל עבדי פרעה וזקני מצרים עלו עמו לקבור את אביו ככתוב בפרשת ויחי, וגם סוסים לא חסרו ליוסף לשאת עליהם את אביו, בכל זאת קיים צואת אביו ונשאו אותו רק בניו ולא בני

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו' 'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

מתי מסתובבים הכהנים אל הציבור?

את הברכה כשפניהם אל ארון הקודש, ומסתובבים, ומסיימים אותה כשפניהם אל הציבור. ונחלקו הפוסקים אם יסתובבו אל הציבור לפני המילה "וציונו", או לפני המילה "באהבה". ובכל מקרה, ראוי להקפיד שכל הכהנים יסתובבו במקביל.

[שו"ע קכח, יא, ומשנ"ב מ; בו"מ דרשו, 58]

יש אומרים שבעת אמירת ברכת "לברך את עמו ישראל באהבה" שלפני ברכת כהנים, יעמדו הכהנים כשפניהם כלפי הציבור, וכן פסק בשולחן ערוך. ויש אומרים שיעמדו כשפניהם כלפי ארון הקודש. והמנהג לשלב את שתי הדעות יחד: הכהנים מתחילים

האם יש הגבלה להגביה הידיים בברכת כהנים?

תהינה כנגד הכתפיים; ונחלקו הראשונים אם מותר להגביה את ידיו מעבר לכתפיו. ולפי תורת הקבלה יש להגביה את היד הימנית מעט יותר מהשמאלית, תוך זהירות שלא להפרידן זו מזו, ואם לא עשה כן יצא ידי חובה.

[שו"ע קכח, יב, ומשנ"ב מג; בו"מ דרשו, 61-62]

ברכת כהנים מכונה 'נשיאת כפים', משום שצורת הברכה היא באופן שכפות הידיים מוגבהות כלפי מעלה, וללא הגבהתן לא יצא ידי חובה. ונחלקו האחרונים אם צריך להגביה את כל היד כולל הזרוע, או רק את כפות הידיים. ומידת ההגבהה היא שהידיים

הקראת הש"ץ לכהנים - בלחש או בקול רם?

כהן אחד בלבד, אבל לשני כהנים ויותר לא יקרא; ולדעת הרמ"א יש להקריא גם את המילה הראשונה, וכך מנהג רוב ישראל בימינו. ורבים נוהגים להקריא בלחש, אך טעות היא בידם, ויש להקריא בקול רם.

[שו"ע קכח, יג, ומשנ"ב מז רמט; בו"מ דרשו, 64-65]

חובה להקריא לכהנים את פסוקי ברכת כהנים מילה במילה, והמקריא יקרא מתוך סידור; ואם לא הקריאו להם - יש מהאחרונים שכתב כי בדיעבד יוצאים ידי חובה. לדעת השולחן ערוך אין להקריא את המילה הראשונה - "יברכך" - אלא כשיש

* לאחר 'מודים דרבנן', בשעה שכבר עומדים על הדוכן, אומרים הכהנים תפילה מיוחדת - אשר תיקנוה חכמינו ז"ל - להצלחת הברכה שעומדים לברך.
* כפי שלמדנו, יש להכריז "כהנים" לפני ברכת כהנים. מנהג הספרדים ששליח הציבור מכריז את המילה "כהנים" בלבד, ומנהג רבים מבני אשכנז שאחד מהקהל מכריז כן.
* אם הכהן שונא את אחד המתברכים, או אחד מהם שונאו - סכנה גדולה היא שיברך; ובמקרה כזה, אם אין יכולת להסיר את השנאה, יצא הכהן מבית הכנסת לפני ברכת 'רצה'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לטלפן אל ההורים לפני תפילת שחרית?

או שאף היא בכלל האיסור. ובמקרה שהוצרך בלאו הכי לעבור בסמוך לביתו של אותו אדם - וכגון שביתו נמצא בדרך המובילה לבית הכנסת - רשאי לגשת אליו ולברכו בברכת 'בוקר טוב' וכדומה; אך לא בברכת 'שלום', שהיא שמו של השי"ת, ואין ראוי לכבד בו אחרים לפני שמברכים ומתפללים להשי"ת.

[שו"ע פט, ג, ומשנ"ב ח-יב; וראה ביה"ד ד"ה ואפילו; בו"מ דרשו, 16]

מעט שהגיע זמן תפילת שחרית, אסור לגשת במיוחד אל אדם אחר - כגון ללכת לביתו, או אף לגשת אל מקומו בבית הכנסת - ולברכו לשלום, בברכת 'בוקר טוב', וכדומה, וכל שכן במילה 'שלום' עצמה.

והאיסור הוא אף ביחס לאדם שהוא חייב בכבודו מדאורייתא, כגון רבו או הוריו. ונחלקו הפוסקים, אם בנוגע לשיחה טלפונית ניתן להקל, משום שאינו ניגש בפועל למקומו של מקבל השיחה,

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666